ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2022/06/НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН БАЯНДЭЛГЭР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2021 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2022 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал
Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn
Аудитын менежер О.Амаржаргал
Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn
Ахлах аудитор Т.Майцэцэг
Утас: 70273204 Цахим хаяг: maitsetsegt@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

Агуулга

Товчилсон үгийн жагсаалт........3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл........5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан........5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан........6
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан........8
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан........9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан........11
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан........12
3. Аудитын тайлан........13
3.1 Ерөнхий зүйл........13
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт........13
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал........14
3.4 Материаллаг байдал........14
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга........14
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв........16
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг........17
3.8 Аудитын гол асуудал........18
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал........18
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт........18
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт........19
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал........19
4. Аудитын илрүүлэлт........19
4.1 Залруулсан алдаа........19
4.2 Төлбөрийн акт........20
4.3 Албан шаардлага........21
4.4 Зөвлөмж........22

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
МУЕА	Монгол Улсын Ерөнхий аудитор
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
НХМ	Нэг хэвийн маягт
ТБОНӨТХ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
СӨБ	Сургуулийн өмнөх боловсрол
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn

2022.03.31 № 01/228
танай ______________-ны № ______________-т

ТӨВ АЙМГИЙН БАЯНДЭЛГЭР
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
З.ДЭЛГЭРЦЭЦЭГ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

D 2022/2022 он/ALBAN BICHIG
19020608

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**881,018,541.52**	**1,149,388,711.72**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	306,456,334.87	494,120,148.79
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	306,456,334.87	494,120,148.79
3121	**Төгрөг**	306,456,334.87	494,120,148.79
31211	Төрийн сангийн харилцах	306,445,644.97	494,091,056.96
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	10,689.90	29,091.83
33	**АВЛАГА**	346,997,224.01	418,165,244.83
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	350,000.00	1,025,013.03
335	**Бусад авлага**	346,647,224.01	417,140,231.80
3351	Байгууллагаас авах авлага	43,732,877.00	98,098,697.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	302,914,347.01	319,041,534.80
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	227,564,982.64	237,103,318.10
351	**Түүхий эд материал**	20,123,877.74	24,605,019.01
35130	Эм боох материал	20,123,877.74	24,605,019.01
354	**Хангамжийн материал**	186,175,935.90	191,866,130.09
35410	Бичиг хэргийн материал	2,159,200.00	2,162,528.00
35420	Аж ахуйн материал	122,749,236.69	117,971,173.36
35440	Түлш, шатах тослох материал	5,219,891.98	875,184.59
35450	Барилгын засварын материал	1,841,100.00	1,736,100.00
35460	Хүнсний материал	1,588,990.58	4,891,218.29
35470	Бусад хангамжийн материал	52,617,516.65	64,229,925.85
35600	Мал амьтад	21,265,169.00	20,632,169.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**2,886,994,940.52**	**2,925,080,339.12**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	2,886,994,940.52	2,925,080,339.12
392	**Биет хөрөнгө**	2,765,633,773.99	2,803,546,897.68
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,895,121,985.16	2,995,407,747.16
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(428,103,845.04)	(538,173,413.50)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	255,198,755.00	226,661,255.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(176,502,275.05)	(171,685,879.58)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	352,970,571.15	378,780,435.47
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(238,943,040.18)	(239,198,259.88)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	143,568,705.49	137,162,087.49
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(106,484,522.09)	(111,982,683.56)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	5,116,000.00	5,116,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,965,049.89)	(2,918,249.85)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	117,441,463.73	177,818,257.73
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(76,240,494.04)	(81,054,715.59)
39217	Ном	24,455,519.75	27,614,316.79
393	**Биет бус хөрөнгө**	121,361,166.53	121,533,441.44
39301	Програм хангамж	7,036,380.00	7,192,380.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(6,015,213.47)	(5,928,938.52)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	120,640,000.00	120,740,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	(300,000.00)	(470,000.04)
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**3,768,013,482.04**	**4,074,469,050.84**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**1,155,948.00**	**20,216,286.08**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	1,155,948.00	20,216,286.08
413	**Өглөг**	1,155,948.00	20,216,286.08
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг		0.01
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	600,000.00	1,100,000.00
4136	**Бусад өглөг**	555,948.00	19,116,286.07
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	366,648.00	19,047,486.07
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	189,300.00	68,800.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**3,766,857,534.04**	**4,054,252,764.77**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	3,766,857,534.04	4,054,252,764.77
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/	616,518,042.46	616,518,042.46
51101	Өмч: - төрийн	616,518,042.46	616,518,042.46
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	1,859,249,893.14	2,148,568,654.32
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,753,148,798.09	1,861,173,423.59
51220	Тайлант үеийн үр дүн	106,101,095.05	287,395,230.73
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,291,089,598.44	1,289,166,067.99
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**3,768,013,482.04**	**4,074,469,050.85**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**2,741,043,244.26**	**2,510,292,612.94**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**80,307,418.98**	**172,578,706.99**
110	**Орлогын албан татвар**	47,925,235.62	27,924,740.99
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	47,925,235.62	27,924,740.99
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,990,222.00	11,131,860.00
110003	Хөрөнгийн орлого	10,140,634.45	11,747,933.99
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,000,000.00	2,190,000.00
110006	Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай	21,794,379.17	2,854,947.00
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	990,000.00	60,062,660.00
113002	Бууны албан татвар	990,000.00	900,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар		59,162,660.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	31,392,183.36	84,591,306.00
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	5,853,266.76	6,426,660.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,803,670.00	2,089,160.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	418,596.76	-
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,631,000.00	4,337,500.00
1181	**Газрын төлбөр**	15,063,866.60	5,146,798.00
118101	Газрын төлбөр	15,063,866.60	5,146,798.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	10,475,050.00	73,017,848.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	10,245,050.00	15,458,968.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	30,000.00	57,358,880.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	200,000.00	200,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**205,180,531.04**	**450,927,535.32**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	205,180,531.04	450,927,535.32
120003	Торгуулийн орлого	2,674,400.01	14,436,985.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	202,506,131.03	422,389,117.32
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,781,510.00	11,215,668.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	53,892,225.87	78,690,673.72
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	133,784,395.16	332,482,775.60
120005	Түрээсийн орлого	4,990,000.00	14,101,433.00
120009	Бусад орлого	58,000.00	-
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,455,555,294.24**	**1,886,786,370.63**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	933,622,435.00	979,427,200.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	846,690,300.00	889,964,500.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	86,932,135.00	89,462,700.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	97,088,285.24	176,534,142.63
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив,	3,000,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс	42,121,243.85	114,578,817.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий	51,967,041.39	61,955,325.63
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	1,411,677,200.00	665,326,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт	727,925,700.00	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан	683,751,500.00	665,326,900.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	13,167,374.00	65,498,128.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	13,167,374.00	65,498,128.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**2,634,942,149.21**	**2,219,778,200.99**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,634,942,149.21**	**2,194,892,900.99**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,738,337,829.13	2,108,715,654.55
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	954,433,925.20	990,972,944.97
210101	Үндсэн цалин	654,072,375.66	618,377,256.77
210102	Нэмэгдэл	179,084,503.56	248,332,818.57
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,168,688.75	39,114,269.05
210104	Урамшуулал	53,515,637.40	35,942,144.99
210105	Гэрээт ажлын хөлс	48,592,719.83	49,206,455.59
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	120,124,552.96	124,272,702.26
210201	Тэтгэврийн даатгал	83,658,734.01	87,487,052.07
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,090,241.91	9,104,230.34
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,197,992.72	7,927,557.99
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,831,410.96	2,641,143.43
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,346,173.36	17,112,718.43

2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	281,164,709.00	290,621,518.44
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,824,667.00	9,588,217.44
210302	Түлш, халаалт	267,269,042.00	281,033,301.00
210303	Цэвэр, бохир ус	71,000.00	-
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	39,171,511.85	45,018,873.82
210401	Бичиг хэрэг	5,681,300.00	5,257,521.00
210402	Тээвэр, шатахуун	23,293,307.85	26,698,707.39
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,008,820.00	3,847,629.63
210404	Ном, хэвлэл	30,000.00	699,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,405,200.00	5,402,365.80
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,012,950.00	3,113,650.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,739,934.00	-
2105	**Норматив зардал**	68,403,205.00	203,714,079.51
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	35,308,914.39	175,948,149.45
210502	Хоол, хүнс	31,840,890.61	27,628,730.06
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,253,400.00	137,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	4,062,860.00	3,308,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	17,600.00	-
210604	Урсгал засвар	4,045,260.00	3,308,200.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	3,755,500.00	2,011,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,755,500.00	2,011,500.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,**	15,512,875.00	3,232,595.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	13,706,637.00	2,036,495.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	756,000.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	295,000.00	450,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	363,800.00	160,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	147,960.00	154,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	243,478.00	-
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	251,708,690.12	445,563,240.55
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	60,229,359.93	255,280,744.77
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,928,900.00	4,617,015.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	188,550,430.19	185,665,480.78
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	896,604,320.08	86,177,246.44
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	77,195,400.00	68,160,348.23
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,543,100.00	9,572,148.23
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	42,191,100.00	52,457,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан	27,761,200.00	4,623,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,700,000.00	1,508,000.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	774,017,659.60	-
213301	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	727,925,700.00	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	46,091,959.60	-
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох**	40,870,488.87	18,016,898.21
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	40,870,488.87	18,016,898.21
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	4,520,771.61	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,520,771.61	-
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	-	**24,885,300.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	-	24,885,300.00
223001	Бусад хөрөнгө		24,885,300.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**106,101,095.05**	**290,514,411.95**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	-	3,119,181.22
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	1,514,181.22
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	-	1,605,000.00
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-	(3,119,181.22)
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**106,101,095.05**	**287,395,230.73**

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	616,518,042.46	1,291,133,938.28	1,753,104,458.25		3,660,756,438.99
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			44,339.84		44,339.84
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**616,518,042.46**	**1,291,133,938.28**	**1,753,148,798.09**	**0.00**	3,660,800,778.83
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	0.00	-44,339.84	0.00		-44,339.84
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	0.00				0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз					0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			106,101,095.05		106,101,095.05
C08	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**616,518,042.46**	**1,291,089,598.44**	**1,859,249,893.14**	**0.00**	3,766,857,534.04
D01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**616,518,042.46**	**1,291,045,258.60**	**1,965,350,988.19**	**0.00**	3,766,857,534.04
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			1,923,530.45		1,923,530.45
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**616,518,042.46**	**1,291,089,598.44**	**1,861,173,423.59**	**0.00**	3,768,781,064.49
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		-1,923,530.45			-1,923,530.45
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт					0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз					0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү					0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн			287,395,230.73		287,395,230.73
D09	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**616,518,042.46**	**1,289,166,067.99**	**2,148,568,654.32**	**0.00**	4,054,252,764.77

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**2,728,165,509.86**	**2,243,529,649.55**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**80,307,418.98**	**172,578,706.99**
110	**Орлогын албан татвар**	47,925,235.62	27,924,740.99
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	47,925,235.62	27,924,740.99
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,990,222.00	11,131,860.00
110003	Хөрөнгийн орлого	10,140,634.45	11,747,933.99
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,000,000.00	2,190,000.00
110006	Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай	21,794,379.17	2,854,947.00
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	990,000.00	60,062,660.00
113002	Бууны албан татвар	990,000.00	900,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар		59,162,660.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	31,392,183.36	84,591,306.00
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	5,853,266.76	6,426,660.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,803,670.00	2,089,160.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	418,596.76	-
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,631,000.00	4,337,500.00
1181	**Газрын төлбөр**	15,063,866.60	5,146,798.00
118101	Газрын төлбөр	15,063,866.60	5,146,798.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	10,475,050.00	73,017,848.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	10,245,050.00	15,458,968.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	30,000.00	57,358,880.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	200,000.00	200,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**192,302,796.64**	**241,594,991.93**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	192,302,796.64	241,594,991.93
120003	Торгуулийн орлого	2,674,400.01	14,436,985.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	184,580,396.63	213,056,573.93
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	130,086,733.00	145,017,586.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	54,493,663.63	68,038,987.93
120005	Түрээсийн орлого	4,990,000.00	14,101,433.00
120009	Бусад орлого	58,000.00	-
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,455,555,294.24**	**1,829,355,950.63**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	933,622,435.00	979,427,200.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	846,690,300.00	889,964,500.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	86,932,135.00	89,462,700.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	97,088,285.24	176,534,142.63
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс	42,121,243.85	114,578,817.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий	54,967,041.39	61,955,325.63
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	1,411,677,200.00	665,326,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт	727,925,700.00	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан	683,751,500.00	665,326,900.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	13,167,374.00	8,067,708.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	13,167,374.00	8,067,708.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**2,250,537,801.68**	**1,808,297,905.63**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,250,537,801.68**	**1,808,297,905.63**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,647,552,997.44**	**1,720,806,827.42**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	954,203,209.25	991,204,093.40
210101	Үндсэн цалин	654,072,375.66	616,713,500.80
210102	Нэмэгдэл	185,552,081.44	256,002,650.58
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,168,688.75	41,028,074.45
210104	Урамшуулал	53,515,637.40	35,942,144.99
210105	Гэрээт ажлын хөлс	41,894,426.00	41,517,722.58
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	120,355,268.91	123,901,553.82
210201	Тэтгэврийн даатгал	83,658,734.01	86,429,584.68
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,090,241.91	9,579,913.27
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,197,992.72	7,663,490.12
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,831,410.96	1,817,577.34
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,576,889.31	18,410,988.41

2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	384,075,617.00	290,621,518.44
210301	Гэрэл, цахилгаан	114,408,185.00	9,588,217.44
210302	Түлш, халаалт	269,576,432.00	281,033,301.00
210303	Цэвэр, бохир ус	91,000.00	-
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	36,103,680.00	41,944,913.63
210401	Бичиг хэрэг	5,165,800.00	4,917,864.00
210402	Тээвэр, шатахуун	21,103,760.00	24,558,420.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,139,320.00	3,886,629.63
210404	Ном, хэвлэл	30,000.00	756,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,919,500.00	4,736,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,745,300.00	3,090,000.00
2105	**Нормативт зардал**	66,717,505.70	127,845,860.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	33,183,015.70	97,140,183.00
210502	Хоол, хүнс	31,268,090.00	26,273,177.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,266,400.00	4,432,500.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	8,547,382.00	9,490,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	457,122.00	1,240,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,495,100.00	3,500,000.00
210604	Урсгал засвар	4,595,160.00	4,750,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	3,631,800.00	1,844,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,631,800.00	1,844,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,**	18,263,910.00	3,528,633.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	16,734,932.00	2,195,995.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	644,000.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	295,000.00	450,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	247,500.00	296,638.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	99,000.00	154,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	243,478.00	-
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	55,654,624.58	130,426,255.13
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	52,148,424.58	125,878,255.13
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,506,200.00	4,548,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**602,984,804.24**	**87,491,078.21**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	77,195,400.00	69,474,180.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,543,100.00	10,885,980.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	55,993,300.00	52,457,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	13,959,000.00	4,623,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,700,000.00	1,508,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох**	520,541,655.07	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	486,685,100.00	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	33,856,555.07	-
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	5,247,749.17	18,016,898.21
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,247,749.17	18,016,898.21
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**477,627,708.18**	**435,231,743.92**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**15,201,500.00**	**108,299,930.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**15,201,500.00**	**108,299,930.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	15,201,500.00	108,299,930.00
221001	Их засвар	382,800.00	20,480,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	44,433,780.00
223001	Бусад хөрөнгө	1,350,000.00	36,587,750.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	13,468,700.00	6,798,400.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(15,201,500.00)**	**(108,299,930.00)**
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	157,082,000.00	139,268,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	157,082,000.00	139,268,000.00
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**(157,082,000.00)**	**(139,268,000.00)**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	305,344,208.18	187,663,813.92
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	191,731,642.53	306,456,334.87
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	306,456,334.87	494,120,148.79

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангил	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**2,092,461,100.00**	**1,797,292,512.29**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,665,554,000.00	1,556,522,982.29
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,624,426,800.00	1,516,926,002.29
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,009,116,000.00**	**978,290,079.40**
210101	Үндсэн цалин	683,298,900.00	603,799,486.80
210102	Нэмэгдэл	205,400,200.00	256,002,650.58
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	43,253,600.00	41,028,074.45
210104	Урамшуулал	35,174,700.00	35,942,144.99
210105	Гэрээт ажлын хөлс	41,988,600.00	41,517,722.58
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**136,246,600.00**	**122,158,161.82**
210201	Тэтгэврийн даатгал	95,853,300.00	84,686,192.68
210202	Тэтгэмжийн даатгал	10,089,800.00	9,579,913.27
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,072,000.00	7,663,490.12
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,052,200.00	1,817,577.34
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	20,179,300.00	18,410,988.41
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**301,426,200.00**	**290,621,518.44**
210301	Гэрэл, цахилгаан	17,126,000.00	9,588,217.44
210302	Түлш, халаалт	283,531,700.00	281,033,301.00
210303	Цэвэр, бохир ус	768,500.00	-
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**45,076,500.00**	**43,385,998.63**
210401	Бичиг хэрэг	4,818,900.00	4,841,549.00
210402	Тээвэр, шатахуун	24,566,900.00	24,558,420.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,422,900.00	3,886,629.63
210404	Ном, хэвлэл	1,117,800.00	1,073,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ар	5,860,000.00	4,736,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,290,000.00	4,290,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**54,761,800.00**	**40,328,440.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	12,434,200.00	12,433,720.00
210502	Хоол, хүнс	37,841,100.00	23,462,220.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,486,500.00	4,432,500.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**10,250,000.00**	**10,250,000.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,000,000.00	2,000,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,500,000.00	3,500,000.00
210604	Урсгал засвар	4,750,000.00	4,750,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**6,373,100.00**	**1,844,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	6,373,100.00	1,844,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, х**	**2,846,000.00**	**2,812,004.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгэ	1,480,000.00	1,479,366.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432,000.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	450,000.00	450,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	300,000.00	296,638.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	184,000.00	154,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**58,330,600.00**	**27,235,800.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55,495,600.00	24,400,800.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,835,000.00	2,835,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	41,127,200.00	39,596,980.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**41,127,200.00**	**39,596,980.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	10,955,700.00	10,885,980.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	28,211,000.00	28,211,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,960,500.00	500,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**273,383,100.00**	**101,501,530.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**273,383,100.00**	**101,501,530.00**
220001	Барилга байгууламж	41,580,000.00	-
221001	Их засвар	63,468,600.00	20,480,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж	128,257,600.00	44,433,780.00
223001	Бусад хөрөнгө	40,076,900.00	36,587,750.00

23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	**153,524,000.00**	**139,268,000.00**
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	153,524,000.00	139,268,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**2,092,461,100.00**	**1,837,775,113.29**
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**979,427,200.00**	**961,410,301.79**
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	889,964,500.00	871,947,601.79
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	89,462,700.00	89,462,700.00
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**729,689,000.00**	**723,279,517.50**
132001	Орон нутгийн төсвөөс	729,689,000.00	723,279,517.50
1340	**НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	15,044,900.00	8,067,708.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	15,044,900.00	8,067,708.00
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**368,300,000.00**	**145,017,586.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	153,524,000.00	145,017,586.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	214,776,000.00	-
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	**-**	**196,978,464.41**
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**-**	**237,461,065.41**

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**82,538,149.78**	**176,534,242.63**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**61,072,698.00**	**138,668,701.50**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	51,478,098.00	108,791,401.50
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	-	12,914,014.00
210101	Үндсэн цалин		12,914,014.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	-	1,743,392.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	1,743,392.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	-	76,315.00
210401	Бичиг хэрэг	-	76,315.00
2105	**Нормативт зардал**	42,000.00	20,124,094.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл		17,313,137.00
210502	Хоол, хүнс	42,000.00	2,810,957.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,629,800.00	1,050,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	384,000.00	1,050,000.00
210604	Урсгал засвар	1,245,800.00	-
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,**	3,551,901.00	697,369.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил	3,551,901.00	697,369.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	46,254,397.00	72,186,217.50
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	46,081,397.00	67,808,217.50
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	173,000.00	4,378,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	9,594,600.00	29,877,300.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	9,594,600.00	29,877,300.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	100,000.00	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		24,246,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан	9,494,600.00	4,623,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		1,008,000.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**21,465,451.78**	**37,865,541.13**
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас,	21,465,451.78	37,865,541.13
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	82,538,149.78	176,534,142.63
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	82,538,149.78	176,534,142.63
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	55,638,199.78	114,578,817.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны	26,899,950.00	61,955,325.63

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд шилэн данс, татварын орлогын болон зээлийн авлагын мэдээ тайлан гаргалттай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Т.Майцэцэг гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 03 дугаар сарын 04-ны өдрийн 05/33 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг дарга нь Орон нутагтаа бүх шатны Хурлын шийдвэр Засгийн газар, аймаг, сумын стратеги зорилт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, төр, засгийн бодлого шийдвэрийг иргэдэд сурталчлан таниулж, хүн амын эрүүл мэнд, боловсрол, соёл, хөдөлмөр эрхлэлтийн чанарыг ахиулан амьжиргааны түвшнийг дээшлүүлж, байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, төрийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлэх, мал аж ахуй, газар тариалан, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, дэд бүтцийг хөгжүүлж, сумын эдийн засгийн чадамжийг сайжруулан өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэхэд чиглэгдсэн үйл ажиллагаа явуулдаг, аймгийн Засаг даргын харьяа байгууллага юм.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Баяндэлгэр сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй байна.

Тус байгууллага мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцүүлэн Сангийн сайдын 2006 оны 388, 2015 оны 341 тоот тушаалаар баталсан загвар, аргачлалыг баримтлан тайлагнаж байна.

Баяндэлгэр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2018 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдөр байгуулсан дотоод хяналтын 3-н гишүүнтэй ажлын хэсэг ажиллаж байна. Аймгийн Засаг даргаас жилд 2 удаа бүх сум байгууллагад нэрэмжит үзлэг, Санхүүгийн хяналт аудитын алба удирдамж төлөвлөгөөний дагуу хяналт шалгалт явуулдаг, байгууллага бүрд дотоод хяналтын нэгж ажилладаг боловч сумын хэмжээнд төсөв санхүүгийн сахилга бат сайжирч, алдаа зөрчил буурахгүй байна.

Цаашид анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт, хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах талаар дотоод хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг даргын дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баяндэлгэр сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны санхүүгийн тайлангийн мөнгөн гүйлгээний нийт зарлагыг суурь үзүүлэлтээр сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл Дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн мөнгөн гүйлгээний нийт зарлагаас 1,5 хувиар буюу 22,520.6 мянган төгрөгөөр тогтоож, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80,0 хувиар буюу 18,016.5 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Төлөвлөх үе шатанд тооцсон ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзсэн. Энэ нь төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын үзүүлэлтийг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтээс тооцсон тул гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин тооцох шаардлагатай байна

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлыг 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн мөнгөн гүйлгээний нийт зарлагаас 1,5 хувиар буюу 30,837.9 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Энэ нь төлөвлөлтийн үе шатнаас 8,317.4 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 80 хувиар буюу 24,670.4 мянган төгрөгөөр тогтоолоо.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг дарга нь 2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаандаа Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, ЗЗНДНТУТХ, Шилэн дансны тухай хууль, ТБОНӨ-ийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль дүрэм зааврыг мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсөвт байгууллага, төрийн сан, сум хөгжүүлэх сан, Орон нутгийн хөгжлийн сан, эм эргэлтийн сан, байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сан зэрэг 11 санхүүгийн тайланг нэгтгэн тайлагнасан байна.

Санхүүгийн алба нь Сангийн яамны Э тайлангийн нэгтгэлийн систем программыг ашиглаж байна.

Орлогын талаар:

Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аймгийн төсвөөс санхүүгийн дэмжлэг 665,326.9 мянган төгрөг, тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжилт 889,964.5 мянган төгрөг, Эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилт 8,067.7 мянган төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн сангийн санхүүжилт 89,462.7 мянган төгрөг, Сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтөөр 144,940.2 мянган төгрөг, Эмийн эргэлтийн сангийн орлого 67,538.9 мянган төгрөг, Байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сангийн 500.0 мянган төгрөг, нэмэлт санхүүжилтийн дансанд 176,534.2 мянган төгрөг, эрүүл мэндийн төвийн орлого 77.4 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвийн орлого 201,117.1 мянган төгрөг, нийт 2,243,529.6 мянган төгрөгийн орлого, эх үүсвэрийг мөнгөн гүйлгээний тайлангаар төвлөрүүлэн зарцуулсан байна. Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд орон нутгийн төсвийн санхүүжилтийн орлогыг хоорондын тооцоогоор устгал хийсэн байна.

Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 17-ний өдрийн 10 дугаар тогтоолоор сумын орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын орлогыг 56,962.1 мянган төгрөг, татварын бус орлогыг 7,400.0 мянган төгрөг, нийт 64,362.1 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Орон нутгийн төсөвт 2021 онд татварын орлого 172,578.7 мянган төгрөг, татварын бус орлого 28,538.3 мянган төгрөг буюу 312,5 хувиар давуулан биелүүлсэн байна. Энэ нь малын тоон толгойн албан татвар шинээр мөрдөж эхэлсэнтэйгээр 59,162.7 мянган төгрөг, ан агнах тусгай зөвшөөрөл, гэрээний дагуу ан агнуурын нөөц ашигласан төлбөрт 57,358.9 мянган төгрөг төвлөрсөн нь нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгө, бараа материалын талаар:

Үндсэн хөрөнгө дансанд 6,798.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр, 218,920.1 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй орлогоор, нийт 225,718.5 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэсэн ба 70,775.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж, данснаас хассан байна.

Бараа материалын дансанд худалдан авсан 251,700.5 мянган төгрөгийн, хандив, бусад эх үүсвэрээр 116,074.6 мянган төгрөгийн, нийт 367,775.2 мянган төгрөгийн бараа материалыг орлогоор бүртгэж, 358,236.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг данснаас хассан байна

***Авлага, өглөгийн талаар*:**

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд ажиллагчидтай холбогдсон авлага 1,025.0 мянган төгрөг, байгууллагаас авах 98,098.7 мянган төгрөг, хувь хүмүүсээс авах 319,041.5 мянган төгрөг, нийт 418,165.2 мянган төгрөгийн авлага нэгтгэгдсэн. Үүнд: ЗДТГ нь ажиллагчидтай холбогдсон 1,025.0 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй ба байгууллагаас авах авлага нь ОНХС-ийн 40,745.7 мянган төгрөг, Эрүүл мэндийн төвийн 57,353.0 мянган төгрөг, Хувь хүмүүсээс авах авлага нь сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлага 307,491.2 мянган төгрөг, эм эргэлтийн сангийн авлага 11,226.1 мянган төгрөг, ЕБС-ийн авлага 324.2 мянган төгрөг байна.

Өглөгийн үлдэгдлээр байгалийн нөхөн сэргэлтийн барьцаа сангийн өглөг 1,100.0 мянган төгрөг, байгууллага, хувь хүмүүсийн өглөг 19,116.3 мянган төгрөг, нийт 20,216.3 мянган төгрөг нэгтгэгдсэн байна. Үүнд: байгууллагад өгөх өглөгийн 10,746.3 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн төвийн, 8,160.7 мянган төгрөгийг эмийн эргэлтийн сангийн өглөг эзэлж байна.

Санхүүгийн байдлын тайлангийн талаар:

Санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайланд 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төрийн сангийн харилцах дансанд 494,091.1 мянган төгрөг, арилжааны банк дахь харилцах дансанд эмийн эргэлтийн сангийн 29.1 мянган төгрөг, нийт 494,120.2 мянган төгрөгийн мөнгөн

хөрөнгийн үлдэгдэл нэгтгэгдсэн байна. Төрийн сангийн харилцах дансанд орон нутгийн ерөнхий орлогын дансны үлдэгдэл 248,480.0 мянган төгрөг, ОНХС-ийн үлдэгдэл 171,878.1 мянган төгрөг, сум хөгжүүлэх сангийн үлдэгдэл 55,324.5 мянган төгрөг, Эрүүл мэндийн төвийн үлдэгдэл 10,261.5 мянган төгрөг, байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сангийн 8,150.0 мянган төгрөг байршиж байна.

Бараа материал 237,103.3 мянган төгрөг, үндсэн хөрөнгө 2,925,080.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	306,456.3	494,120.2	187,663.9
Авлага	346,997.2	418,165.3	71,168.1
Урьдчилгаа	0	0	
Бараа материал	227,565.0	237,103.3	9,538.3
Үндсэн хөрөнгө	2,886,995.0	2,925,080.3	38,085.4
Нийт хөрөнгө	3,768,013.5	4,074,469.1	306,455.6
Өр төлбөр	1,155.9	20,216.3	19,060.4
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	3,766,857.5	4,054,252.7	287,395.2
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	3,768,013.5	4,074,469.1	306,455.6

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 237,103.3 мянган төгрөг болж, оны эхний үлдэгдлээс 9,538.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь эм, боох материалын үлдэгдэл 4,481.2 мянган төгрөг, бусад материалын үлдэгдэл 11,612.4 мянган төгрөг, хүнсний материал 3,302.2 мянган төгрөгөөр тус тус өссөнөөс шалтгаалсан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 2,925,080.3 мянган төгрөг болж 38,085.4 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд 225,718.5 мянган төгрөгөөр үндсэн хөрөнгө нэмэгдсэнээс шалтгаалсан байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 4,054,252.7 мянган төгрөг болж 287,395.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллага нь 2021 оны төсвийн төсөлд хүргүүлсэн саналыг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулж, мэдээлээгүй, аудитын явцад төсвийн төслийн талаарх мэдээлэл ирүүлээгүй болно.

Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 17-ний өдрийн 10 дугаар тогтоолоор сумын орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын орлогыг 56,962.1 мянган төгрөг, татварын бус орлогыг 7,400.0 мянган төгрөг, нийт 64,362.1 мянган төгрөгөөр, 2021 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагын нийт хэмжээг 1,853,470.7 мянган төгрөгөөр, сум хөгжүүлэх сангийн эх үүсвэрийг 153,524.0 мянган төгрөгөөр тус тус баталсан.

Сумын ИТХ-ын 2021 оны 12 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 23 дугаар тогтоолоор 2,090,978.5 мянган төгрөгөөр тодотгон баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд 1,556,522.9 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 101,501.5 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 139,268.0 мянган төгрөгийг эргэн төлөгдөх зээлийн зардалд, нийт 2,059,598.5 мянган төгрөг төсөвлөгдсөн. Энэ нь сумын ИТХ-ын хуралдааны тогтоолоор батлагдсан төлөвлөгөөнөөс 21,004.1 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байна.

Тайлант оны зардлын 1,154,836.3 мянган төгрөгийг Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилт, 1,898,052.1 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвийн санхүүжилт, 20,848.3 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилт, 90,865.5 мянган төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн сангийн нэгдсэн сангийн санхүүжилт, Сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтөөр 100,000.0 мянган төгрөгийн орлого, эх үүсвэрийг төвлөрүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр 1,556,523.0 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 101,501.5 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 139,268.0 мянган төгрөгийг эргэн төлөгдөх зээлийн зардалд, нийт 1,797,292.4 мянган төгрөгийг зарцуулж, оны эцэст 18,016.9 мянган төгрөгийг аймгийн төсөвт, 43,003.8 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,797,292.5 мянган төгрөг буюу 85,9 хувьтай хэрэгжсэн байна

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд 176,534.2 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг төвлөрүүлэн, бараа, ажил үйлчилгээний зардалд 108,791.4 мянган төгрөг, бусад урсгал шилжүүлэг буюу нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж, дэмжлэг, урамшуулалд 29,877.3 мянган төгрөгийг зарцуулж, оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдэл 37,865.5 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Баяндэлгэр сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн харьяа байгууллагууд, тусгай зориулалттай сангуудын санхүүгийн тайлангийн аудитын талаар:

- Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудиторууд нь тус сумын ЗДТГ-ын санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргаж, ИТХ, Соёлын төв, ОНХС, СХС-ийн санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулан шалгасан. Аудитаар ЗДТГ-ын санхүүгийн тайланд Зөрчилгүй санал дүгнэлт өгч, 217,297.7 мянган төгрөгийн залруулга хийгдэж, 11,315.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 107,738.2 мянган төгрөгийн албан шаардлага, 1 зөвлөмж өгөгдсөн. ОНХС-ийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар 11,148.4 мянган төгрөгийн залруулга хийгдсэн байна.
- Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газартай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр Уваа-Уул Аудит ХХК тус сумын ЕБС, Цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төв, эмийн эргэлтийн сан гэсэн 4 санхүүгийн тайланд аудит хийж, дүгнэлт гаргасан.

Аудитаар ЕБС, Цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн тайланд Зөрчилгүй санал дүгнэлт өгч, ЕБС-ийн санхүүгийн тайланд 87,503.7 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж, СӨБ-ийн санхүүгийн тайланд 25,386.6 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж, Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн тайланд 148,826.3 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Баяндэлгэр Сумын ИТХ-ын 2021 оны 12 дугээр сарын 17-ны өдрийн 23 дугаар тогтоолоор 2,090,978.5 мянган төгрөгөөр тодотгон баталсан байна. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд батлагдсан төлөвлөгөөг 2,092,461.1 мянган төгрөг буюу 1,482.6 мянган төгрөгөөр ОНХС-ийн төлөвлөгөө зөрүүтэй байна.

Аж ахуй нэгж, байгууллагын тодорхойлолтыг Татварын албанаас гаргуулан цалин хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар болон Суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татварын тооцооллыг тулгахад сумын ИТХ нь цалин хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар 418.6 мянган төгрөгөөр дутуу, Суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татвар 26.0 мянган төгрөгөөр илүү, ЗДТГ нь цалин хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар 1,317.4 мянган төгрөгөөр дутуу, Суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татвар 13,634.3 мянган төгрөгөөр илүү, Соёлын төв 204.1 мянган төгрөг илүү, ЕБС 162.2 мянган төгрөг илүү байна. Орон нутгийн татварын орлогыг тооцооллыг тухай бүрд хийдэггүйгээс аж ахуй нэгж, байгууллагын тодорхойлолтоор татварын орлогын үлдэгдэл зөрүүтэй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тус байгууллага нь тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 152 мэдээллээс хугацаа хоцроосон 37, огт байршуулаагүй 23 мэдээлэл байна. Шилэн дансны цахим хуудсанд хугацаандаа байршуулсан ногоон төлөвтэй мэдээллүүд нь шаардлагад бүрэн нийцэхгүй, дутуу, хоосон, байхгүй гэх зэргээр байршуулсан. Тухайлбал: Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр хэсэгт 1-12 дугаар сард байхгүй гэж мэдээлсэн, аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайлан хэсэгт аудитын тайлан, санал дүгнэлт акт албан шаардлагыг буруу байршуулсан байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллага нь санхүүгийн тайлан, аудитад шаардлагатай баримт материалыг жагсаалт үйлдэн файлаар болон цаасаар ирүүлсэн.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгөгдсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 2021 оны 10 дугаар сарын 08-ны өдрийн 05/271 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн. Өмнөх аудитаар өгөгдсөн шилэн дансны мэдээллийг үнэн зөв гүйцэд байршуулах гэсэн зөвлөмж давтагдаж байгаад анхаарал хандуулах шаардлагатай байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудит хийх явцад дараагийн аудитаар анхаарал татахуйц асуудал гараагүй байна. Аудитаар өгөгдсөн зөвлөмж, акт, албан шаардлагын дагуу сумын хэмжээнд нэгдсэн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 125,976.2 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 21,967.8 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 6,591.4 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 45,036.2 мянган төгрөгийн албан шаардлага, 52,380.8 мянган төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгөв.

4.1 Залруулсан алдаа

Сумын соёлын төвийн санхүүгийн тайланд өмнөх оны үзүүлэлтийг зөрүүтэй тайлагнаснаас Санхүүгийн үр дүнгийн тайланд нийт үр дүнг 13,916.8 мянган төгрөгөөр, Мөнгөн гүйлгээний тайланд нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээг 3,505.8 мянган төгрөгөөр, нийт 17,422.6 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 8 дугаар зүйлийн 8.1-д “Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлангаа гаргах үүрэг бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүнтэй байна”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

> Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Сумын ИТХ-ын санхүүгийн тайланд өмнөх оны үзүүлэлтүүдийн мэдээллийг хянаагүйгээс Санхүүгийн үр дүнгийн тайланд нийт үр дүнг 1,438.7 мянган төгрөгөөр, Мөнгөн гүйлгээний тайланд нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээг 2,455.5 мянган төгрөгөөр тус тус зөрүүтэй тайлагнасан. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд тайлант оны батлагдсан төлөвлөгөөг 200.9 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан. Санхүү байдлын тайланд болон Мөнгөн гүйлгээний тайланд 450.0 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан нь үлдэгдлийн баталгаагаар үлдэгдэлгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар

зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д "төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна" гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

4.2 Төлбөрийн акт

Баяндэлгэр сумын Засаг даргын 2021 оны 11 дүгээр сарын 29-ны өдрийн "Мөнгөн шагнал олгох тухай" Б/29 дүгээр тушаалаар байгууллагын дарга эрхлэгчид 1.5 сар буюу 1,211.4 мянган төгрөгийн, Соёлын төвийн эрхлэгчийн мөн өдрийн Б/11 дүгээр тушаалаар 1 албан тушаалтанд үндсэн цалингийн 70% буюу 964.8 мянган төгрөгийн, нийт 2,176.2 мянган төгрөгийн мөнгөн шагналыг цалингийн сангаас олгосон байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх", 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын 1.3-д "Улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулал олгоход шаардагдах хөрөнгийг төсвийн байгууллага жил бүр төсөвтөө тусгана" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3.3-д "цалин хөлс, шагнал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон", 4.2.3.6-д "эрх бүхий этгээдээс тогтоосон норм, нормативыг хэтрүүлэн зарцуулсан" бол төлбөрийн акт тогтоох гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

Соёлын төвийн эрхлэгчийн 2021 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдрийн "Төсөв зарцуулах тухай" А/07 дугаар тушаалаар 190.6 мянган төгрөгийг айраг, архи, хүнс материал авахад зарцуулсан. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх", 5.1.5.-д "хариуцлагатай байх", 6 дугаар зүйлийн 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3.6-д "эрх бүхий этгээдээс тогтоосон норм, нормативыг хэтрүүлэн зарцуулсан" бол төлбөрийн акт тогтоох гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

Сумын ИТХТ-ийн 2021 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 58 дугаар тогтоолоор ИТХ-ын даргад 0.5 сарын буюу 362.9 мянган төгрөг, ИТХ-ын нарийн бичгийн даргад 522.8 мянган төгрөгийн мөнгөн шагналыг цалингийн сангаас олгосон байна. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх", 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д

“батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын 1.3-д “Улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулал олгоход шаардагдах хөрөнгийг төсвийн байгууллага жил бүр төсөвтөө тусгана” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.3-д “цалин хөлс, шагнал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон”, 4.2.3.6-д “эрх бүхий этгээдээс тогтоосон норм, нормативыг хэтрүүлэн зарцуулсан” бол төлбөрийн акт тогтоох гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

Газар эзэмших, ашиглах эрх шилжилтийн судалгааг газрын даамлаар гаргуулан хувь хүний орлогын албан татварыг төсөвт бүрэн төвлөрүүлсэн эсэхийг тулгахад 3,338.9 мянган төгрөгийн татварын орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлээгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.7-д ”аж ахуйн нэгж, байгууллагын татвар, төлбөр, хураамж, шимтгэлийн тооцооллыг шалгах, тэдгээрт хяналт тавих, мэргэжлийн үйлчилгээний зөвлөгөө туслалцаа авах”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх”, 41.2.1-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх", Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.2-д “газар эзэмших, ашиглах эрх болон бусад биет бус хөрөнгө борлуулсан, шилжүүлсний орлого”, 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд зааснаар тодорхойлсон орлогын дүнд 10 хувиар тооцож, албан татвар ногдуулна” гэж заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.4-д “төсөвт төвлөрүүлэх ёстой татварын болон татварын бус төсвийн орлогыг төсөвт дутуу төвлөрүүлсэн эсвэл төвлөрүүлээгүй” бол төлбөрийн акт тогтоох гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

4.3 Албан шаардлага

Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлтийг нэр төрлөөр авч үзэхэд суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан албан татвар 9,645.1 мянган төгрөгөөр буюу 77,2 хувиар, Иргэдийн хадгаламжийн хүүгийн орлого 1,252.0 мянган төгрөг буюу 9,6 хувиар, газрын төлбөр 3,160.5 мянган төгрөг буюу 38,1 хувиар, бууны албан татвар 60.0 мянган төгрөгөөр буюу 6,2 хувиар нийт 4 нэр төрлийн орлого 14,117.6 мянган төгрөгөөр тасарсан. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1-д "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ", 41.2.1-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" гэж заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.5-д “төсвийн орлого, зарлагыг буруу

тооцоолсон, төсөвт зардлыг хэтрүүлсэн" бол албан шаардлага өгөх гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

Сум хөгжүүлэх сангийн авлагын үлдэгдлийг тооцоо хийж, баталгаажуулсан байдал болон зээлийн хугацаа хэтрэлтийг зээлдэгч бүрээр тулгахад 30,918.6 мянган төгрөгийн хугацаа хэтрэлттэй байна. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.7-д "авлага, өглөгийг тооцоо нийлж, баталгаажуулаагүй" бол албан шаардлага өгөх гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. *Татварын орлогын мэдээтэй холбоотой асуудал*

1.1. Илрүүлэлт:

Орон нутгийн орлого 201,117.0 мянган төгрөгийг аймгийн Татварын хэлтсийн мэдээгээр 208,207.9 мянган төгрөг буюу 7,090.9 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй мэдээлсэн. Татварын байцаагч нь түрээсийн орлогоор төвлөрсөн 5,070.0 мянган төгрөгийн орлогыг татварын мэдээнд 9,031.4 мянган төгрөгөөр илүү, төсөвт газрын өөрийн орлогоор 550.0 мянган төгрөг, хүү торгуулийн орлого 9,091.4 мянган төгрөгийг нэр зааж ангилаагүй орлогоор, нийт 25,763.7 мянган төгрөгийг зөрүүтэй мэдээлж тайлагнасан. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5-д "Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн төсвийн орлогын нэр төрөл, зарлагын ангилал, санхүүжилтийн зориулалт болон төсөв зохиох, батлах, гүйцэтгэлийг зохион байгуулах, тайлагнах, хяналт тавих үйл ажиллагааг энэ хуульд заасан зарчимд нийцүүлэн Төсвийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжоор зохицуулна" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Татварын болон татварын бус орлогын ангилал, тоон мэдээллийг үнэн зөв баталгаажуулж, орлогын мэдээ тайланг санхүүгийн үндсэн баримтад тулгуурлан нэр төрлөөр болон үнийн дүнг зөв ангилан мэдээлж хэвших

2. *Тайлан, мэдээ гаргалттай холбоотой асуудал*

2.1. Илрүүлэлт:

Сум хөгжүүлэх санхүүгийн тайлангийн авлагын үлдэгдлийг аймгийн ХХААГ-аас ирүүлсэн сангийн авлагын дүнтэй тулгахад 10,854.5 мянган төгрөгийн зөрүүтэй тайлагнасан. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-д "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд

заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах", Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д "төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сум хөгжүүлэх сангийн авлагын дүнг ХХААГ-ийн тайлангаас зөрүүтэй мэдээлж буй зөрчлийг арилгаж, зээл, зээлийн хүүгийн авлагын үлдэгдлийг зөрүүгүй үнэн зөв тайлагнаж байх.

3. Шилэн дансны мэдээлэлтэй холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт:

Тайлант онд мэдээлбэл зохих 152 мэдээллээс 39,5 хувь буюу 37 мэдээллийг хугацаа хоцроосон, 23 мэдээллийг огт мэдээлээгүй байна. Шилэн дансны цахим хуудсанд хугацаандаа байршуулсан ногоон төлөвтэй мэдээллүүд нь шаардлагад бүрэн нийцэхгүй, дутуу, хоосон, байхгүй гэх зэргээр байршуулсан байна. Тухайлбал: Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр хэсэгт 1-12 дугаар сард байхгүй гэж мэдээлсэн, аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайлан хэсэгт аудитын тайлан, санал дүгнэлт акт албан шаардлагыг буруу байршуулсан. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 4.1.2-т "мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх", Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох тухай журам", санхүүгийн тайлангийн аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны мэдээллийг үнэн зөв, иж бүрэн мэдээлэх

4. Татварын мэдээлэлтэй холбоотой асуудал

4.1. Илрүүлэлт:

Аж ахуй нэгж, байгууллагын тодорхойлолтыг үндэслэн цалин хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар болон Суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татварын тооцооллыг тулгахад сумын ИТХ нь цалин хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар 418.6 мянган төгрөгөөр дутуу, Суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татвар 26.0 мянган төгрөгөөр илүү, ЗДТГ нь цалин хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар 1,317.4 мянган төгрөгөөр дутуу, Суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татвар 13,634.3 мянган төгрөгөөр илүү, Соёлын төв 204.1 мянган төгрөг илүү, ЕБС 162.2 мянган төгрөгөөр илүү, Цэцэрлэг мэдээллээ ирүүлээгүй ба нийт 15,762.6 мянган төгрөг зөрүүтэй үлдэгдэлтэй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2.7-д "аж ахуйн нэгж, байгууллагын татвар, төлбөр, хураамж, шимтгэлийн тооцооллыг шалгах, тэдгээрт хяналт тавих, мэргэжлийн үйлчилгээний зөвлөгөө туслалцаа авах", Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх", 5.1.5.-д "хариуцлагатай байх" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Аж ахуйн нэгж байгууллагын албан татварын тооцоог тухай бүрд хийж, мэдээ тайланг үнэн зөв баталгаажуулж байх

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 06 дугаар сарын 20 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл /мянган төгрөгөөр/

Д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа зөрчил		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	дүн	Тоо	дүн	Тоо	дүн	Тоо	дүн	Тоо	дүн
1	Засаг дарга	12	125,976.2	2	21,967.8	4	6,591.4	2	45,036.2	4	52,380.8
2	ЗДТГ	11	336,350.9	3	217,297.7	4	11,315.0	3	107,738.2	1	0
3	ЕБС	3	87,503.7							3	87,503.7
4	ЭМТ	4	142,826.3	1	142,826.3			1	0	2	0
5	СӨБ	3	25,386.6							3	25,386.6
6	Нийт дүн	33	718,043.7	6	382,091.8	8	17,906.4	6	152,774.4	13	165,271.1